

Několik poznámek k interpretaci zdravotnické legislativy

MUDr. Josef Grym

Pediatrické oddělení SZZ Krnov

Pediatr. praxi 2014; 15(1): 58

Více než před rokem dostal každý pediatr spolu s časopisem Česko-slovenská pediatrie příručku „Jak úspěšně zvládnout poskytování péče nezletilému“, jejíž autorkou je právnička Ligy lidských práv Z. Candigliota (1). Ačkoliv to není v textu výslovně uvedeno, jde pravděpodobně o komentování zákona č. 372/2011 Sb. (2), doplněného některými pasážemi vyhlášky MZd č. 70/2012 Sb. (3). Dovoluji si s časovým odstupem reagovat na původní text několika poznámkami.

Kladem textu je úvodní desatero z pera R. Honzáka i samotný pokus autorky právnicky interpretovat nepřilíh povedené nové zdravotnické zákony. Cenné je její doporučení rozšířit škálu informací v písemné formě (s. 7), poučení o podávání informací rozvedeným rodičům (s. 26) i častější použití negativního reverzu (s. 13, 28). Důležité je, zejména při negativním reverzu v závažných situacích, pacienta či zákonného zástupce poučit *opakovaně* (a hlavně to zapsat) (s. 13).

V dalším textu však není možné opomenout řadu nepřesností, diskutabilních výkladů i příkladů v právní interpretaci zákona. Dovoluji si na některé tyto části poukázat.

Na řadě míst je uvedeno, že péče o zdraví je primární odpovědností rodičů, současně je to jinde různými způsoby relativizováno, včetně možné náhrady „nejlepším přesvědčením“ až ke kontradikci, že „dítě nemůže být postihováno na svých právech kvůli jednání a postupům svých rodičů“ (s. 10). Za nesolidní považuji tvrzení, že typickým příkladem péče, která může dítě negativně ovlivnit, je *očkovaní*... (s. 18), a dále, že arbitrem správnosti posouzení eventuálního rizika je příbalový leták léků (s. 18).

Získání informovaného souhlasu (III.) od rodičů nebývá většinou při hospitalizaci prováděno většími problémy, občasné problémy se mohou vyskytnout v primární péči (např. s očkovaním). Informovaný souhlas dítěte je naopak téměř vždy věcí problematickou, neboť většina (nejen) akutně nemocných dětí do věku 15 let (i déle) má bez ohledu na svůj zdravotní stav vždy jen dvě přání – aby se jim nedělal žádný bolestivý výkon a aby mohly jít domů! Zde byl dost mimo realitu sám zákonodárce.

Část II. 2. je typickou ukázkou podivné právní interpretace, která postupně stále více in-

filtruje do zdravotnictví. S pojmy „ambulantní porod“ a „domácí porod“ zde autorka manipuluje jako s obecně přijatými normami a pediatr je zde stavěn do role „služky pro všechno“. Jsem přesvědčen, že péče pediatra musí být dětem poskytována formou společensky uznaného a respektovaného *systému* definovaného personálně, věcně, časově i prostorově, který je pak hrazen pojišťovnou. Narůstající falešné přesvědčení některých laiků, že pediatr jim musí být k dispozici kdykoliv a v jakékoliv extrémní situaci, kterou sami zrežírovali, je absurdní a je nutno ho odmítnout. Nehledě na to, že případné individuální požadavky „mimo systém“ by musely být individuálně předem projednány a také tak individuálně uhrazeny.

Zejména v této pasáži, kdy se registrujícímu praktickému pediatrovi podsouvá povinnost ošetřovat novorozence již od narození (např. při domácím porodu), je patrné, že autorka zcela opouští komentování zákonů a nahrazuje ho vlastní interpretací vyhlášky č. 70/2012 se zásadou „přání bývá otcem (v tomto případě matkou) myšlenky“. Termín „od narození do 18 měsíců věku“ je ve vyhlášce evidentně použit jako časové rozmezí, ve kterém jsou preventivní prohlídky realizovány. Z dalšího textu vyhlášky navíc vyplývá, že registrující pediatr vyšetření novorozence provádí zpravidla do 2 dnů (ale třeba také do 5 dnů) po propuštění novorozence ze „zdravotnického zařízení, ve kterém byly poskytnuty zdravotní služby v souvislosti s porodem“ (zhodnocení lékařské zprávy o novorozenci, stav pupeční jizvy atd.). V každém případě tedy zákonodárce zcela jasně předpokládá předchozí ošetření novorozence v porodnici a povinnost suplovat neonatologa přisuzuje autorka registrujícímu pediatrovi neoprávněně.

Na str. 14–15 autorka mírně dehonestuje pediatrii tvrzením, že jsou schopni vzít do úvahy pouze medicínské hledisko, kdežto jedině rodič ví a tím pádem určuje, co je v nejlepším zájmu dítěte a kvality jeho života. Poněkud v rozporu s realitou je na několika místech zdůrazňováno, jak rodiče ochraňují své dítě před zdravotníky, kteří dítě *stresují zbytečnými* vyšetřeními a výkony (s. 14–15).

Dovoluji si doplnit dvěma poznámkami. Situace, kdy pediatr musí chránit dítě před jeho vlastními rodiči, jsou v praxi mnohem častější

než naopak. Pokud by se pediatři odhodlali někdy provést relativně nadbytečný výkon, pak pouze z tlaku daného nevhodnou infiltrací právníků (v roli špatných rádců) do zdravotnictví.

Nesouhlas vyvolává také kapitola IV. 3. Zde se autorka dopouští neomluvitelného pochybení, když směšuje vydávání potvrzení o zdravotním stavu pro sport, studium či pobyt na táboře s omlouváním absence ve škole. Ačkoliv školský zákon a školní řád jednoznačně uvádějí, jak, kdy a kdo omlouvá nepřítomnost žáka ve škole (omlouvat nepřítomnost dítěte ve škole jsou oprávněni a povinni pouze rodiče či zákonní zástupci), již 40 let sleduji opakované snahy přesunout řešení problémů školy a rodičů na zdravotníky a zdá se, že nyní i za asistence právníků. Přitom je v zákoně stanoveno, že vyjádření lékaře si může škola vyžádat ad hoc pouze v mimořádných odůvodněných případech, nehledě k tomu, že škola nemůže úkolovat lékaře. Stejně absurdní by byla představa, že ředitel školy spolu s lékařem zbaví rodiče práva zastupovat zájmy jejich dítěte (!?). Naštěstí byla tato otázka již před 4 roky vyřešena na stránkách Vox pediatrie (4).

Vzhledem k počtu problematických míst a tvrzení, které mohou ovlivňovat veřejné mínění i zdravotní uvědomění rodičů, považuji za vhodné podobné publikace a články sledovat a případné nesrovnalosti podrobit kritickému pohledu.

Literatura

1. Candigliota Z. Jak úspěšně zvládnout poskytování péče nezletilému. Liga lidských práv, Brno 2012.
2. Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotnických službách a podmínkách jejich poskytování. Sbírka zákonů, částka 131, 6. 11. 2011.
3. Vyhláška č. 70/2012 Sb., o preventivních prohlídkách. Sbírka zákonů ČR, částka 27, 29. 12. 2012.
4. Uher J. Omlouvání žáků a studentů v ordinaci PLDD. Vox pediatrie 2009; (9)8: 9.

MUDr. Josef Grym

Pediatrické oddělení SZZ Krnov
I. P. Pavlova 9, 794 01 Krnov
grym.josef@szzkrnov.cz

